

DE NOORD-BRABANDER.

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS . PRIJS

Voor de Stad. . f 12.

Franco per post. » 14.

DICERE VERUM QUID VETAT ?

HORATIUS.

ADVERTENTIE:

15 cents de regel.

behalve 35 cents zegel.

(Verschijnende driemaal in de week: Dingsdag, Donderdag en Zaterdag.)

Ieder ingezetene wordt gehandhaafd bij het vreedzaam genot hunner eigendommen. Niemand kan door eenig gedeelte derzelven worden ontzet, dan ten algemeenen nutte, in de gevallen en op de wijze bij de wet te bepalen, en tegen behoorlijke schadeloosstelling,

(Grondwet voor 't Koninkrijk der Nederl. art. 162.)

De Regering heeft eindelijk gehoor willen geven aan de legitieme vorderingen van een aantal Nederlandsche onderdanen, ingezetenen der provincien Noord-Brabant, Zeeland en van de omstreken van Maastricht, die, in de bange tijden, welke ons Vaderland te doorworstelen heeft gehad, niet alleen hun aandeel gedragen hebben in de, zoo vrijwillige als opgelegde lasten, door die tijden veroorzaakt; maar nog, tengevolge der maatregelen van defensie tegen ingezetenen reede vijandelijke gevaren, in hunne goederen en eigendommen aanzienlijke schade geleden hebben. In 1831, en volgende jaren gebeurde zulks; in 1846 denkt men er dan toch eens aan, zich de belangen dier ingezetenen aan te trekken. Enfin, beter laat dan nooit. Maar hoe wordt er aan gedacht? Hoor, deede!

Nietegenaansien de grondwet voor 't Koninkrijk der Nederlanden, in deszelfs art. 162, aan het hoofd dezes staande, en overeenstemmende met art 162 van het grondwet van 1815, onder welks gebied de bedoelde gebeurtenissen hebben plaats gehad; niettegenstaande, zeggen wij, die grondwet uitdrukkelijk de ingezetenen in het VREEDZAAM GENOT hunner eigendommen handhaaft, en volgens dezelve NIEMAND VAN eenig gedeelte derzelven kan worden ontzet... dan tegen BEHOORLIJKE SCHADELOOSSTELLING; niettegenstaande, al ware dit artikel niet in de grondwet geschreven, dan nog de billijkheid en goede trouw zouden vorderen, dat wanneer eenige ingezetenen, voor het algemeen welzijn des Vaderlands, schade aan hunne goederen en eigendommen lijden, het Vaderland die schade vergoede; niettegenstaande dat alles, wordt aan de ingezetenen der provincien Noord-Brabant, Zeeland en Limburg, na lang reclameren, en zelfs, eene AALMOES, eene LIEDEGIFT

Trouwens, de memorie van toelichting, aangegeven bij het wets-ontwerp, waarbij het verleenen dier schadeloosstelling aan de Staten-Generaal wordt voorgesteld, luidt, dat de Regering, na eene rijpe overweging van de verzoeken tot schadeloosstelling, zich niet ongenegen toonde om... EENIGE tegemoetkoming, BIJ WIJZE VAN BIJZONDEREGUNST, TOE TE STAAN.

Elk woord dezer periode is gewikt en gewogen, om de zaak op eene wijze voor te dragen, dat de ingezetenen der bedoelde provincien zich hoogst gelukkig, zullen mogen achten, dat de regering zich edelmoedig, weldadig, goedhartig, medelijdend genoeg getoond heeft, om degenen, die bij de oorlogstoerusting van 1830 en volgende jaren, schade aan hunne goederen geleden hebben, IN HET VREEDZAAM GENOT HUNNER EIGENDOMMEN zijn gestoord geworden, bij wijze van bijzondere gunst EENIGE tegemoetkoming te verleenen. Maar van billijkheid, regtvaardigheid, grondwettige voorschriften, hiervan geen woord.

Geen wonder! Indien de regering, van die oogpunten ware uitgegaan, zou de schadeloosstelling ook BEHOORLIJKE (art. 162) hebben moeten zijn, en dit was het plan der regering niet. Zij wilde het op een accoordje gooijen, zoo als men in de volkstaal zegt, en om daaraan eene kleur te geven, houdt men zich, alsof men niets schuldig was, maar door EENIGE tegemoetkoming TOESTELT, AN nog eene bijzondere gunst bewees. Dit moge slim overlegd zijn, maar toch niet zoo slim, dat het niet dadelijk in het oog springt. En voor hoeveel accordeert de Regering? Voor iets minder dan 50 perCent, na nog een credit van 12 à 14 jaren!

Inderdaad, de regering geeft in de memorie van toelichting officieel te kennen, dat na al de mogelijke maatregelen genomen te hebben, om de hoegrootheid van de geleden verliezen te leeren kennen, dezelve voor de drie bedoelde provincien te zamen bedragen 1,303,576.05 (zegge één, miljoen, drie honderd drie duizend, vijf honderd zes en zeventig gulden en vijf cents); en wat biedt de regering, als eene bijzondere gunst, tot gemoetkoming, aan? f 600,000 (zegge zes honderd duizend gulden) waarvan dan nog de kosten van taxatie: 6 à 7000 afaan, dus nog 10 pCt. De geheele som te vergoeden zou tot een al te groot verzuwar verstreken, zegt de regering, Maar de grondwet? Die heeft niet tot voorwaarde der behoorlijke schadeloosstelling gesteld, dat men van het verleenen derzelve vrij zou zijn, indien de vergoeding tot bezwaar verstrekte. En verstrekten dan die kunstmatige inundatiën, voor de ongelukkige ingezetenen niet tot een eindeloos verzuwar. Maar dit is reeds zoo lang geleden, dat het vergeten is.

Wij willen voor heden niet eens onderzoeken en herinneren, hoe men tot dit bedrag van ruim 13 ton gekomen is; hoe men in Noord-Brabant, onder anderen, allerlei middelen heeft in het

werk gesteld, om van de eene zijde schadeloosstelling te ontkomen en van de andere zijde, dezelve zoo karig mogelijk te maken; op dat alles komen wij welligt nader terug. Evenmin willen wij wijzen op het voorbeeld van België, waar de schadeloosstellingen voor de inundatiën van dien tijd reeds overlang voldaan zijn; maar, om kort te gaan, het gedrag der regering ten deze, eens door een voorbeeld ophelderen.

A heeft van B te vorderen eene somma van f 1300. — Na jaren op de voldoening daarvan, onder allerlei verzoeken, gebeden, aandrang, gewacht te hebben, zegt B eindelijk: „Hoor eens, vriend A, ik beken dat ik u dat schuldig ben; de schuldbekentenis bestaat; uwe vordering is dus wettig. Maar, jongelief, u zoo maar f 1300. — uitbetalen, zou mij tot een al te groot bezwaar verstreken, eene te groote gaping in mijne kas te weeg brengen, en ik kan mijn geld wel anders gebruiken. Ik heb dus de zaak eens rijpelijk overwogen, en gemeend, u, bij wijze van bijzondere gunst, f 600 te betalen, waarvan gij dan nog wel zoo vriendelijk zult willen zijn f 60 à f 70 af te staan voor de moeite, die ik aan die zaak heb.”

Wat dunkt u lezer? ziet gij niet reeds A in drift opstuiven en zijnen schuldenaar toevoegen: „Ik kom niet bedelen, en heb dus met uwe bijzondere gunst niets noodig. Ik heb f 1300 van u te vorderen, en die moet gij mij betalen, kan je dat niet, dan moet je maar...”

A zijn de, schade geleden hebbende ingezetenen, B is het Rijk, de schuldbekentenis is art. 162 der grondwet.

Zullen nu de Vertegenwoordigers van Noord-Brabant, Zeeland en Limburg deemoedig de hand naar de regering uitsteken en onder eene diepe buiging, onder eenen vloed van dankwoorden en het kenteeken van verblijde armoede op het gelaat, de door de regering bij wijze van bijzondere gunst, uitgereikte liefdegift aanneemen? Zullen de Vertegenwoordigers der overige provincien, die toenmaals niet geleden hebben egoïstisch genoeg zijn, om het accoord der regering te homologeren? Wij zullen Slechts hopen wij dat de Vertegenwoordigers van Noord-Brabant, de heeren Luyben, Gouverneur, van Sasse van Yssel en de Jong, die wij met leedwezen niet op hunnen post gevonden hebben, toen reeds de belangen hunner provincie ter tafel gebracht werden, zich bij de bepalende deling dier zaak op denzelfden zullen laten toonen, en zich het hun verleende mandaat te toonen.

Het *Journal de la Haye* komt in zijn nummer van 13 februari terug op de kwestie der wets-overtreding door de ministers van finantien en buitenlandse zaken, wegens het niet naleven van art 2 der wet van 19 juni 1845; eene beschuldiging, welke wij insgelijks tegen hen hebben ingebracht; zoodat wij het weder-antwoord van het *J. d. l. H.*, ofschoon daarin niet genoemd, ook voor ons moeten opnemen.

De *Arnh. Courant* van dinsdag 10 februari, had het beweren van het *J. d. l. H.*, dat de wet niet geschonden was, — wijl de koninklijke boodschap, waarbij het ontwerp van wet ter bekrachtiging van het besluit van 5 januarij II. werd afgegeven, de dagteekening droeg van den 28 januarij, *dus binnen de dertig dagen* na die van het besluit zelf, — beantwoord en daarbij, onder anderen, aangevoerd, dat de dagteekening van de koninklijke boodschap niets tot de zaak afdeed, maar dat alles afhing van het oogenblik, waarbij het ontwerp van wet bij de Kamer is ingekomen; en dat de Kamer den 28 januarij niet vergaderd was, wijl de eerste bijeenkomst den 6 februarij plaats had, en eerst toen, dus twee dagen te laat, dat ontwerp bij haar is ingekomen. Ziehier nu, wat het *J. d. l. H.* van 13 februarij op nieuw inbrengt:

» Deze redenering berust op eene magt-spreuk, welke bij de enkele lezing van art 2 der bedoelde wet reeds in het oog valt. (volgt de aanhaling van dat artikel, reeds genoeg bekend).

» Nu beweert de *Arnh. Courant* dat het niet genoeg is dat het wets-ontwerp aangeboden wordt, gedurende de zitting, binnen de dertig dagen na de dagteekening van het besluit; zij wil daarenboven, zal die aanbieding een wettelijk effect hebben, dat de Kamer vergaderd zij op het oogenblik, waarop de daad van aanbieding geschied is. Maar, zoo als men heeft kunnen zien, de duidelijke en bepaalde woorden van art 2 verwerpen eene dusdanige uitlegging, alleen door de *Arnh. Courant* uitgevonden, om eene nieuwe aanleiding te hebben, van de regering te beschuldigen.

« De Kamers, dit is bekend, verdagen zich zelve op zekere tijdstippen van het jaar, of wanneer zij het goedvinden, maar de Staten-Generaal zijn niettemin vergaderd. Het is aan den Voorzitter, die de voorstellen der regering ontvangt gedurende deze schorsingen der zittingen, overgelaten, om de leden op te roepen zoodra hij zulks nodig oordeelt; en al is het, dat deze nog niet vereenigd zijn op het oogenblik der ontvangst van het voorstel van het gouvernement, de Staten-Generaal worden daarom niettemin voorondersteld, ten bekwame tijde mededeeling ontvangen te hebben der ontwerpen, door de regering aan de bekrachtiging der wetgevende magt te onderwerpen. » enz.

Wij willen niet spreken over de verdraaiing van den zin der woorden der *Arnh. Courant*, naar ons inzien, door het *J. d. l. H.* gepleegd; evenmin willen wij spreken over het verslag van het artikel van het fransch orakel, waarin het onstaatkundig, wij zouden haast zeggen dwaas, genoeg is, de herinnering aan een proces weder levendig te maken, waarin de regering, of althans een der ministers, door een regterlijk vonnis aan de bekrachtiging der grondwet pligtig verklaard; die beide punten moge de *Arnh. Courant* behandelen, indien het haar lust; maar, wij willen het wederantwoord van

het *J. d. l. H.*, over de zaak zelve, een weinig van meer nabij beschouwen.

Het fransch *Journal* geeft te verstaan, het zegt het niet, maar geeft te verstaan, dat de voorzitter der Tweede Kamer den 28 januarij II. van de regering ontvangen heeft het wets-ontwerp in kwestie, ter bekrachtiging van het besluit van 5 januarij.

Indien dit zoo is, dan is bij ons alle twijfel opgeheven, en verklaren wij, dat de regering aan haren pligt voldaan heeft en de beschuldiging van wets-overtreding vervalt.

Maar indien dit zóó is waarom dan:

1°. Er niet ruitelijk voor uitgekomen? Het *Journal* wordt immers betaald, om, vooral de vreemdelingen *in te lichten*, en *inlichten* is niet *laten raden*;

2°. Waarom zulks niets reeds in het eerste artikel van het *Journal* gemeld?

3°. Waarom het niet reeds den 28 of 29 in de *Staats-Courant* vermeld? Dit was toch noodzakelijk, om te doen zien, dat de ministers hunnen pligt gedaan hadden.

4°. Waarom wees het *J. d. l. H.* ons dan in zijn eerste artikel op het verslag der zitting van den 6 februarij, voorkomende in de *Staats-Courant* van den 7 dito? In die *Staats-Courant* staat toch duidelijk te lezen, dat dit bedoelde wets-ontwerp, met de koninklijke boodschap en de Memorie van toelichting in die zitting is ingekomen.

5°. Waarom heeft dan de voorzitter der Tweede Kamer, hetgeen naar ons inzien zijn pligt was, niet aan zijne medeleden kenbaar gemaakt, dat gemeld wets-ontwerp aan hem, in zijne kwaliteit van Voorzitter, door de regering was ter hand gesteld, voor dat de leden weder opgekomen waren?

Het weder-antwoord van het *J. d. l. H.* is dus alles behalve voldoende; bederft eigenlijk de zaak nog meer en draagt het bewijs dat het overtuigd is, dat het in geene goede schoenen steekt. Eene onhandige verdediging is erger dan een voorzigtig stilzwijgen. Wij althans gelooven niet, dat de regering zeer gediend zal zijn met het verdedigingsplan van het *J. d. l. H.*, of zo; zij zelve dat antwoord aan haren verdediger heeft in de pen gelegd, moet zij over het gezond verstand der natie al een bedroefd denkbeeld koesteren.

DUITSCHLAND.

BERLIJN 26 januarij. Het schijnt dat ons evangelisch congres zijne beraadslagingen betrekkelijk de hervorming der evangelische eeredienst ten einde heeft gebracht. Men verzekert dat de vergadering zich verklaard heeft voor het voorstel om een nieuw gezangboek te vervaardigen en eene verzameling te laten drukken der beste liturgische formulieren, wier vrije keus, maar tevens naauwgezet gebruik zou bevolen worden aan de overeenkomende Staten, wanneer zij in de uitoefening der eeredienst nieuwe agenda's en het nieuwe gezangboek zouden invoeren.

Het onbepaalde dier beslissingen geeft de maat van het weinig gezag aan deze voorgewende Kerkvergadering toegekend. Zij durft slechts boeken aanbevelen, die nog gemaakt moeten worden, en, wat het merkwaardigste is, in strijd met de algemeene strekking der openbare opinie in Duitschland, laat men aan de regeringen de keus over der liturgische formulieren, die, eigenlijk, slechts de uitdrukking zijn van het geloof der Kerken en welker verscheidenheid, als grondbeginsel aangenomen, nimmer een grondslag van eenheid zal kunnen worden. Wicisenus, Uhlich, Rupp enz. zullen niet verlegen zijn om deze formulieren naar hun goedduken samen te stellen of aan te nemen, en wanneer de pruisische regering hun derzelver gebruik mogt ontzeggen, zullen zij zich weinig aan dat verbod storen en de zaken zullen op den ouden voet blijven. Waartoe zal dan die groote en magtige vertooning van het duitseh protestantismus ge-

diend hebben? om deszelfs ongeneesbare kwijning te doen uitkomen. *Quis medebitur tibi?*

In een woord, de vergadering van Berlijn is niet meer geweest dan eene zamenspraak, waarbij een elk naar zijn verhoogen bejaagd en uitgeweid heeft, zonder tot eenige bepaalde uitkomst te getaken. Het evangelismus zal zijn *in statu quo* blijven en dijnhaal is het liberalismus behoudend geworden; in dien zin, dat het liever het beginsel van ontbinding heeft willen behouden, hetwelk het geroepen was te verhelpen, dan tot eenige reactie ten voordeele van het christelijk geloof toestemmen.

RIJN-PROVINCIE. Uit den Kerkelijken Almanak van het aartsbisdom Keulen vernemen wij, dat hetzelfde thans bevat 743 parochiën, bediend door 1446 priesters, en dat het getal der catholijken van de provincie Keulen thans bedraagt 1,100,000. Tot heden wordt de bediening van den vicarius-generaal van het aartsbisdom slechts voorloopig vervuld door den Dr Iven, even zoo is het gelegen met al de andere bedieningen van het bisschoppelijk beheer, en deze naderlige toestand van zaken schijnt te wijten te zijn aan belemmeringen van de zijde van het berlijnsche hof, dat nog niet schijnt te kunnen atzien van de voorgijschap, welke het zich over de catholijke Kerk heeft aangematigd. Hetgeen vooral de aandacht op den gemelden Almanak getrokken heeft, is dat de theologische faculteit van Bonn, en zelfs het daaraan verbonden *convictorium* er niet in voorkomen. Men leidt hieruit af dat de aartsbisschop, wien het gouvernement het gezag niet wil toekennen dat hem, volgens de wetten der Kerk op die beide instellingen toekomt, weigert dezelve als bisschoppelijke inrigtingen te erkennen.

De botsingen tusschen het tijdelijk gezag en het catholijk episcopaat herhaalen zich op alle punten van Rijn-Pruissen. Aldus heeft de benoeming van eene aalmoezenier voor de gevangnissen van Aken tot moeilijkheden aanleiding gegeven, omdat de regering zich die benoeming aanmatigt, even als die van den catechiseermester van het instituut van den heiligen Leonardus, in strijd met de regten van den bisschop, uitdrukkelijk omschreven in de Bulle: *De salute animarum*, welke het concordat dat tusschen den H. Stoel en den Koning van Pruisien van kracht is, bevestigt. Krachtens dit concordat is het regt van benoeming tot kerkelijke bedieningen uitdrukkelijk aan het gouvernement ontzegd, terwijl aan hetzelfde niets anders is toegestaan dan een eenvoudig regt van *placet*, beneemt tot de bedieningen van het hoog beheer, en bij name tot de kanunnikaten van het aartsbisdom, opengevallen gedurende de maanden waarin de benoeming aan den bisschop toekomt, de provoosten van Keulen en Aken en de pastoors der eerste klasse.

Men kan zich niet genoeg verwonderen over de halstarrigheid van het pruisisch ministerie in het dwarsboomen der bisschoppen en het daardoor aankweken der ontevredenheid onder de catholijke bevolkingen; en dat wel in een oogenblik, dat het te worstelen heeft tegen de ontbindende oorzaken van deszelfs eigen Kerk, voor welker herstel het geen middel weet.

BADEN. De aartsbisschop van Freiburg heeft, naar luid der duitsohe protestantische bladen, eene rondgaanden brief geschreven, waarin hij de pastoors van zijn kerspel aanspoort, om al hunnen invloed te bezigen op hunne parochianen, ten einde hen over te halen tot het teekenen van petitien tegen het voorstel Zitt. De ontwerper van dit voorstel had de stoutmoedigheid zoo ver gegaan, van in den boezem der Tweede Kamer vol te houden, dat de negen tiende gedeelten der Badische catholijken wenschen uitte voor den voortgang van het rongeantismus, welke beginselen zij deelen en welke leerstellingen zij omhelzen zouden, zoodra zij zulks zonder ongelijkheid doen konden. Tegen deze beweringen is de catholijke bevolking van het groot-hertogdom, door talrijke protesten, uit eigen beweging opgekomen, zonder dat daartoe eenige aansporing van de zijde des bisschops noodig was. Het is overigens alleen om aan deze menigvuldigheid van petitien even als aan het adres aan den groot-hertog tot ontbinding der stenden dat geduchte koninkrijk van eigen wil te ontfemen, dat het protestantisch joernalismus eene bisschoppelijken rondgaanden brief heeft uitgedacht, die nooit bestaan heeft, doch die, ingeval van nood, niet dan op de beste redenen gegronde ware geweest.

De Stenden van het groot-hertogdom Baden zijn den 9 dezer, naams den groot-hertog, door den staatsraad Nebelius ontbonden. De vijandige houding, door de oppositie aangenomen, heeft tot dezen

gewichtigen maatregel aanleiding gegeven. Er zullen nieuwe verkiezingen plaats hebben, maar te oordeelen naar de gemoedsstemming der badensche kiezers, is het waarschijnlijk dat de nieuwe Stendenvergadering niet minder vijandig aan het ministerie zal zijn, dan de vorige.

ZWITSERLAND.

De Grootte Raad van het canton Bern is tegen den 12 februarij in eene buitengewone zitting bijeengeroepen. De brief van oproeping behelst de officiële opgave dat 22,283 stemmen zich tegen de regering verklaard hebben terwijl deze slechts 9,365 verdedigers onder de stemmers gevonden heeft. De Grootte Raad zal slechts vergaderen om afstand te doen van behoeve eener constituerende vergadering, door het volk benoemd.

Het regeringsstelsel dat men voor het canton Bern bereidt, is het stelsel van geweld, dat in het afgelopen jaar in Waadt de bovenhand verkreeg; maar de omwenteling van Bern, een overwigtigen Staat in de confederatie, zal geheel andere gevolgen hebben dan die van Lausanne, dat een canton is van den tweeden rang, welks invloed weinig beduidend en welks voorbeeld dus niet zeer gevaarlijk is.

ENGLAND.

De zittingen van het Lagerhuis leveren niet dat belang op; wat men er van verwacht had. De voorname redevoering in de zitting van den 10 gehouden, was die van sir James Graham die, door al dadelijk te verklaren, dat zijne denkwijze omtrent de graanwetten veranderd was, den mond sloot aan degenen, die hem aan zijne redevoeringen van vroegeren tijd zouden willen herinneren. Daarna heeft hij het ministerieel ontwerp in het breede verdedigd.

De zitting van den 11 was slechts van korten duur. De heer Sherman Crawford heeft de aandacht der Kamer en van het gouvernement ingeroepen op den treurigen toestand der behoeftige klassen in Ierland; een toestand, welke eene spoedige wijziging der tegenwoordige armenwet vordert.

Sir James Graham heeft geantwoord, dat het gouvernement sedert vele maanden ernstig bezig is met het lot der behoeftige bevolking in Ierland; dat het zich niet door de bedenkelijkheid der omstandigheden zal laten overvallen en zich gereed houdt, om de noodige maatregelen, welke de omstandigheden zullen vorderen, voor te stellen. De Kamer zou donderdag den 12 weder vergaderen; men denkt dat de beraadslagingen vrijdag geheel zullen afgelopen zijn.

SPANJE.

De beraadslagingen over de kieswet worden spoedig voortgezet. Heden heeft de Kamer de voordragers, in eene enkele zitting, de negen artikelen van dezelfde aangenomen; en daardoor is het beginsel bekrachtigd der verkiezingen bij districten en het getal van 349 afgevaardigden in de Kamer vastgesteld. De beraadslagingen hebben niets bijzonders opgeleverd.

FRANKRIJK.

Den 12 februarij. De Kamer der Gedeputeerde heeft gisteren met 151 stemmen tegen 88 het wetsontwerp betrekkelijk de vervalsching der wijnen aangenomen.

— Men leest in de *Quotidienne*:

»Onlangs verkondigde de heer Guizot in zijn antwoord aan den graaf de Montalembert, dat zijn ambassadeur China voor het christendom geopend had; en terzelfder tijde vernam men te Rome, dat de onderhandelingen van den heer de Lagrenée het teeken waren geworden eener betreurenswaardige vervolging.

»Men schrijft ons uit die hoofdstad van den 1 februarij, dat Mgr. Rizzolati, bisschop van Arada en apostolisch vicarius in het district Hon-Koan, over de nieuwe rampen der christenen in China een verslag ingezonden heeft, hetwelk geen twijfel overlaat, hoezoo wgens derzelve zwaarte, noch wgens welke aanleiding er toe heeft gegeven. Ziehier een uitsnede is. De oude edicten van uitbanning, door dat Hemelsch Keizerrijk tegen de christenen uitgevaardigd, beschuldigden hen van de vrouwen te verledenen en den stervenden de oogen uit te rukken en duizend andere misdaden, welke de tegen hen genomen maatregelen van gestrengheid schenen te wettigen. Ongehoorde zaak! De ambassadeur van Frankrijk heeft deze gedroegelijke beschuldigingen herhaald in het tractaat, dat hij met het Hemelsch-Keizerrijk gesloten heeft, niet om ze te vernietigen of als dwaze lasteringen

van zich af te werpen; maar om te verklaren, dat indien eenig christen dezelve door zijne daden zou bewaarheden, hij door Frankrijk aan de gerechtigheid des lands zou overgelaten worden.

Deze bepaling van het fransch tractaat is aan de chinesche autoriteiten als eene bekentenis voorgekomen, en zoodra zij in het district van Hon-Koan bekend werd, zijn de christenen op de pijnbank gelegd, om hen te dwingen tot de bekentenis der misdaden, welke men hen beschuldigde gepleegd te hebben en nog te plegen; en daar allen eenen heldhaftigen moed aan den dag gelegd en hunne onschuld staande gehouden hebben, zoo hebben hunne beulen hun geene andere keus overgelaten dan den afval of den dood.

»Onder de talrijke slagtoffers dier vervolging, betreurt de Kerk eenen joodigen, maar verdienstvollen zendeling, Franciscus Kien, kweekeling van het collegie der *Propaganda*.

NEDERLAND.

'S HERTOGENBOSCH, 18 februarij.

— Op den 13 dezer zijn tot leden der Provinciale Staten door den landelijken stand benoemd:

In het 5 district, te Hilvarenbeek, de heer J. F. van der Heijde, notaris te Eindhoven.

In het 18e district, te Steenberg, de heer mr. H. J. de Grez.

— Bij koninklijk besluit van den 14 dezer is bepaald, dat op den 8 Maart e. k. huiten koers gesteld worden, de heele en halve dukatons of zilveren ridders, de rijksdaalders of stukken van twee gulden vijftig cents met de halven en vierden derzelve; nadat van dinsdag den 3den tot zaterdag den 7den derzelve maand Maart ingesloten, gelegenheid tot inwisseling dier oude specien zal zijn gegeven.

— Bij koninklijk besluit van 13 febr. n°. 84 is tot gouverneur der provincie Drenthe benoemd de heer mr. J. A. G. baron de Vas van Steenwijk van Haverhorst met ingang van den 1 april aanstaande; en bij besluit van denzelfden dag n°. 85 tot gouverneur van het hertogdom Limburg jhr. mr. E. J. P. van Maastricht, thans procureur-generaal bij het prov. gerechtshof van Noord-Brabant, met ingang van 1 maart aanstaande.

— Bij koninklijk besluit van den 15 dezer is de Minister van Staat, W. A. baron Schimmelpenninck van der Oije van de Poll, gewezen Minister van Binnenlandsche Zaken, thans kanselier der Nederl. Orde, benoemd tot lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal.

— Den 14 dezer is te 's Gravenhage overleden mr. Cornelis Felix van Maanen, gewezen minister van justitie, laatstelijk minister van Staat enz.; bevrucht memorie. *Zijne asch ruste in vrede!*

— Naar men verneemt is dezer dagen, door Z. M. de definitive concessie verleend tot den zeeuwachlimburgschen spoorweg. (Nederland.)

— Het lastig en nadeelaanbrengend bezoek, dat wij onlangs weder van het water hebben gehad, heeft de kwestie van het uitwateringskanaal weder levendig gemaakt; en den wensch tot wezenlijkheid verheffende, heeft men van eenige zijden het uitzigt der aanstaande daarstelling van dit belangrijk werk geopend. Volgens door ons van goede zijden ingewonnen narigten, moet men zich echter hiermede nog niet al te zeer verblijden, daar de moeilijkheden, tegen het verleenen der verlangde concessie opgeworpen, van zoodanigen aard zijn, dat dezelve niet gemakkelijk te boven zullen gekomen worden, indien van de zijde der opwerpers geene andere gedragslijn wordt aangenomen. *Arm Noord-Brabant!* Men spreekt er van, dat het ontwerp van wet wgens de voltooiing van den weg van 's Bosch op Culenborg niet zal doorgaan. En waar waren Noord-Brabands Vertegenwoordigers om in de afdelingen de belangen hunner provincie te verdedigen, waar waart gij, mijnheeren Luijben, Gouverneur, Sasse van Ysselst en de Jong? Zult gij nog bij de openbare discussien uwen pligt gaan vervullen.

— Op aanstaanden zaterdag den 21 dezer zal in de zaal van de sociëteit *Casino*, alhier, een publiek concert gegeven worden ten voordeele der armen dezer stad. Volgens hetgeen wij daarvan vernomen hebben, is alles in het werk gesteld om aan hetzelfde allen mogelijken luister bij te zetten, zoowel door de keus der uittevoeren stukken, als door het aanbrengen van het talrijkst en kundigst personeel van de meesters en liefhebbers der stad, die allen met even veel ijver als belangloosheid het hunne tot dit weldadig doel zullen bijbrengen. Ofschoon de liefdadigheid der Nederlanders genoeg bekend is en

reeds te zeer uitgeschitterd heeft, om in twijfel getrokken te worden, is het allezins te prijzen, dat dezelve nog door de uitlokking van een verheven muzikaal genot, aangespoord wordt. Wij twijfelen dus niet aan eene ruime deelneming.

— *Vreemd toeval of Abuis van 't Handelsblad of sonderlinge handelwijze van den Bosschen sterretjeeman van 't Handelsblad.* In het *Handelsblad* van heden maandag vinden wij het bericht van den diefstal der corsetten onder de met één * aangeteekende berigten, woordelijk en letterlijk, zoo als wij het in ons vorig nummer hebben medegedeeld. Wij voor ons hechten niet zoo veel waarde aan onze berigten, dat wij de overneming daarvan, zonder ons blad te vermelden, telkens willen aanhalen; doch in dit geval hinderde ons eene in het oog loopende partijdigheid, daar het onmiddellijk daarop volgend bericht voorafgegaan werd door de woorden: *In den Tijd leest men...*

's HAGE, 13 februarij. H. K. H. Mevrouw de Prinses van Oranje is sedert eenige dagen ongesteld en verlaat hare appartementen niet. (*sGr. N. B.*)

— Voor de arrondissement regtbank te 's Gravenhage is gisteren behandeld de bekende zaak bij die regtbank aanhangig gemaakt door den heer Box, directeur en eigenaar van het *Journal de la Haye*, tegen den verantwoordelijken uitgever van den *Asmodee*.

Op de vordering van het O. M. bij de regtbank, vertegenwoordigd door mr. de Brauw, werd voorlezing gedaan van het bevelschrift der regtbank tot verwijzing der zaak; van de schriftelijke aanklagte door den heer Box, aan den heer officier ingediend, en van de vertaling der gecrimineerde zinsneden. De heer Box heeft zich daarop, als beleedigde en bevoegde partij gesteld en het doen drukken en aanplakken van het eventueel te wijzen vonnis gevraagd.

Na het verhoor van den getuige Box en den gedaagde van Bevervoorde heeft mr. de Brauw de aanklagte uiteengezet, de feiten getoetst aan de vereischen der wet, en zoowel in het eerste, tweede als derde punt van aanklagte, de kenmerken van laster en de *animus injuriandi* doen uitkomen; en ten slotte gerequireerd tot schuldigverklaring van den beklagde van Bevervoorde aan dat wanbedrijf en tot veroordeeling van denzelfden tot zes maanden gevangenisstraf, boete van 25 gulden en ontzetting van de regten, omschreven bij art. 42, *Code Penal*, voor den tijd van niet minder dan 5 en niet meerder dan 10 jaren en in de kosten.

De heer advocaat Blussé voor den aangeklaagde optredende, heeft de punten van aanklagte bestreden en beweerd, dat, 1°. hier aan geen laster te denken was, door de uitdrukking dat de heer Box hem Bevervoorde zou gelasterd hebben, (iets dat naar pleiters meening geen *fait precis* daarstelde, zoo als de wet dit wil), en 2°. dat de uitdrukkingen, dat in het *Journal de la Haye* de redevoeringen der leden van de oppositie worden vervalscht en dat in het feuilleton nadruk wordt gepleegd, zoudt al laster in den zin der wet daarstelde, nooit den heer Box kunnen treffen, als zijnde niet deze, maar wel de heer Loebenberg als verantwoordelijk uitgever bekend. Pleiter concludeerde dan ook tot vrijspraak.

De heer officier repliceerde daarna en lichte zijn requisitoir nog nader toe.

Vervolgens heeft de heer Box als gedaagde en beleedigde partij nog het woord gevoerd en geantwoord op de verdediging van den heer Blussé.

Na een korte dupliek van dezen en eenige toelichting door den aangeklaagde zelf gegeven, is de uitspraak dezer zaak bepaald geworden op den 20sten dezer.

— De minister van finantien heeft bekend gemaakt, dat volgens Zijner Majesteit magtiging, na voorafgaande overbrenging in het desbetreffende Nederlandsche Bank, van de waarde in oude muntspecien, met de vereischte aanvulling volgens art. 4 der wet van den 18 december 1845 (Staatsblad n°. 90) de uitgifte is bepaald van achttien honderd duizend gulden (f 800,000) in muntbiljetten, volgens die wet daargesteld, en zulks in stukken van f 500 en van f 100.

NIJMEGEN, 12 februarij. Heden had voor de R. K. ingezetenen dezer stad, en in het bijzonder voor die welke tot de Augustijnen gemeente behooren, eene merkwaardige gebeurtenis plaats. De Zeer Eerw. heer J. M. Triebels, pastoor dier gemeente en landdeken vierde zijn 25 jarig pastoraat. Reeds vroeg in den morgen begaven zich de armen kinderen, circa 600 in getal, van de scholen van het R. K. armbestuur in orde naar de Augustijnen kerk, die buiten weten van Zijn WelE. geheel tot het houden eener plegtige goddiestoeffening was ingerigt. Na de godsdienstoeffening, waaronder door de armen kinderen een toepasselijk gezang werd aangeheven, en Zijn WelEerw. vol aandoening zijne talrijk aanwezige gemeenteleden eenige hartelijke woorden toesprak, had er eene uitdeeling van brood plaats aan de armen der parochie. Met eene luisterrijke serenade door het korps muzikanten der sted. schutterij aan Zijn WelEerw. aangeboden, eindigde deze allzinnig heugelijke dag.

Mengelwerk.

Konstantinopel 17 Januarij 1846.

Gebeden voor het protestantsch Engeland. — Belang van het Oosten in deszelfs bekeering. — De russische staatkunde en hare verklaring van 's Keizers reis naar Rome. — Een joodsch dagblad.

Welk eene schoone zaak is de godsdienstige eenheid! Behalven de rust en tevredenheid des verstands bij het kennen en bewonderen van dit onderscheidend kenmerk der ware Kerk, smaakt en geniet het hart daarbij eene vreugd, die onbekend is aan degenen die in de dwaling of scheuring verkeeren. De gebeden, met eene zoo edelmoedige bereidvaardigheid door het fransch episcopaat aan Mgr. Wiseman geschonken, zijn insgelijks alhier ongevraagd gegeven. Zijn wij dan niet broeders van het algemeen gezin, welke noch door afstand, noch door lapdaard gescheiden worden, maar zich vereenigen door de handen eener allen verpligtende liefde (1)?

Het Oosten heeft er ook het hoogste belang bij, om van God den terugkeer van Engeland tot de eenheid af te smeeken. Indien het, bijvoorbeeld, in deze oogenblikken, eens met Frankrijk eenstemmig dacht over het godsdienstig vraagstuk, wat zouden beide niet doen voor het heil van het Turksche rijk en voor de verbetering van het lot der christen-bevolkingen! Indien zij, in plaats van partij te trekken voor de Drusen en met een oog van afgunst te zien op de bescherming, door de andere partij aan de Maronieten geschonken, zoo als thans met Engeland het geval is, hunne pogingen vereenden, om de orde in dat ongelukkig land op hechte grondslagen te vestigen, hoeveel voordeel en roem zou hieruit niet voor de menschelijkheid ontstaan. Maar het protestantisme, ofschoon op den Libanon geene geloofsgenooten te beschermen hebbende, viert aan deszelfs hatelijke gezindheid jegens het catholicisme bot, liever een gansch volk wissende zien ombrengen en verminken dan dat het zou bloesjen in deszelfs getrouwheid ran het geloof zijner vaderen. Dat eens de miljoenen ponden sterling, welke thans verloren gaan door de uitgaven van vervalschte bijbels, welke niemand leest, en door het versieren van zware tractementen aan zoogenaamde zendelingen, wier gedwongen werkeloosheid tot niets anders dient dan om de werking der

(1) Met genoegen vermelden wij hier dat de schitterende bekeeringen, in den boezem der anglikaansche Kerk voorgevallen en die de harten der catholijken verblijd hebben, slechts eenige jaren geleden, waren voorspeld geworden, door een' man, die een der lichten en sieraden der Roomsche Kerk is. Zie hier wat wij lezen, pag. 257, tom. II van zijn werk: *Le Ballasse della Fede*, eene weersprekende en geleerde verklaring der geheimen van de Openbaring des Heeren. Rome 1842. — «Terwijl wij deze bladzijden schrijven, weergalmt door geheel Europa de gewigtige hekenenis, welke de kraacht der waarheid ontrukkt heeft aan het hart der verwardste leeraars der protestantsche Universiteit van Oxford, het staafwerk der anglikaansche Kerk. Zij hebben door den mond van Dr Newman nigeropen: «de roomsche Kerk is de eenige, die de leerstellingen van het christendom in alle derzelver onderscheidene behouden heeft.» «Schoone hulde door de leeraars der Roomsche Kerk gebragt aan de eenige godsdienst van waarheid en die, terwijl zij een dierbaar voorsteek is van hunnen gemakkelijken en aanstaanden terugkeer, ook een troostende beweeging voor ons is!» Pater Ventura had gelijk profet te zijn; Gods goedheid moet dit schitterend en moedig getuigenis beloonen.

ware apostelen der Kerk en der beschaving te belemmeren, zich voegen bij de wel is waar, mindere, doch geheel anders vruchtbare bijdragen van de Verbreiding des geloofs, en gansch Azie, overtekt met scholen, dooreven deugdzame als ijverige onderwijzers bestuurd, zal weldra het juk der oude dwalingen afgeschud hebben. Wel ver van daar, zien wij de staatkundige en godsdienstige agenten van Engeland de catholijke instellingen van Frankrijk belasteren, en trachten dezelve te doen vallen onder de vereende slagen hunner kuiperijen, met het eenig doel om het goede, waartoe zij zelve buiten magte zijn, te verhinderen.

Wie trekt voordeel uit die betreurenswaardige tegenstrevingen? De wezenlijke vijand van Turkije, even als van Frankrijk en Engeland, omdat hij noch de herstellende beschaving voor de Turken, noch de vrijmakende orthodoxie van het catholicisme wil, evenmin als den protestantschen invloed, die voor zijn schismatiek despotisme nog te liberaal is. Den dag, waarop de grieksch-russische suprematie zich over de Turken van Byzantie zou uitstrekken, zouden en catholijken en protestanten evenzeer door de overwinnaars mishandeld worden, niet alleen in hun geweten, maar ook nog in hunnen handel. Wij toegen deze tweede beslissende beweegredenen voor de politiek van Londen hierbij.

Wat de russische staatkunde betreft, onderzoeken wij slechts hare oratorische voorzorgen, om aan de scheuring alhier de reis des keizers naar Rome te verklaren. Zij vreest bijna dat bij de Grieken de verdenking gerezen is, dat het zeer verheven en zeer magtig opperhoofd der Kerk van het *Nieuw Rome* voor de voeten van den anderen Paus van het *Oud Rome* de hulde is gaan nederleggen van een onderworpen en bekeerd hart. Om de nootlottige gevolgen dezer ergerenis te voorkomen, heeft zij ons een verslag gegeven van de audientie, nog lang voor dat de tijding en de bijzonderheden daarvan in Rome zelve konden bekend zijn. Zoo verkondigde zij: *dat alle verschillen tussehen de beide Hoven in der minne bijgelegd waren onder deze voorwaarden: dat het gouvernement van Z.K.M. de catholijken met rust zoude laten, mits zij vreemd bleve aan allen geheime beweging tegen de veiligheid van den Staat.* Dat is te zeggen dat het einde of het staken der vervolgingen geen anderen waarborg zou hebben dan het geheim der eerste beweging, welke de vervolgers zal verontrusten. Dit is weinig beloven en de keizer waagt er voorzeker niets bij, door deze verbindtenissen te onderschrijven. De aan de grieksche, armeniaansche en zelfs aan de fransche drukpers bevertrouwde nota voegde er bij: *dat Oostenrijk de bemiddelaar dezer onderlinge schikking was geweest.* De heer von Metternich is er op ginsteld, altijd als goede buurman te handelen. Dit is echter nog niet alles; eene andere nota, die even veel opgang gemaakt heeft, verklaarde aan het publiek hoe Z. H. Gregorius XVI en keizer Nicolaas oude vrienden zijn, » omdat, *omtrent twintig jaren geleden, te Konstantinopel een monnik leefde, wiens naam nooit in eenige kuiperij gemengd was...* Bijzonderlijk door Rusland » aan het bestuur van Rome aanbevolen, nam die monnik den naam aan van Gregorius, als zijnde die van » een Gagariensch vorst, zijnen *ijverigsten beschermheer.* Onder dezen naam werd hij bisschop, en » tijdens de laatste pauselijke regering tot het kardinaalschap verheven. Inmiddels had Pius VIII, op » volger van Leo XII, *den tot der natuur betaald en men zocht eenen opvolger voor hem.* De algemeene stemming viel op den kardinaal Gregorius; » maar men *vreemde, zonder te weten waarom,* » tegenstand van de zijde van Rusland; de Keizer van » Rusland, *geraadpleegd,* antwoordde, dat de keus » voortreffelijk was, en dat de tegenwoordige Paus » ongetwijfeld het geluk der volkeren, die aan zijn » bestuur onderworpen zouden zijn, zou waarborgen. » *Deze herinnering is nog levendig.*»

Ziedaar de ongeschaamde wartaal, waarvan wij aan de russische diplomatie de verdienste der uitvinding en van den stijl gunnen. Het is niet noodig te zeggen, dat Z. H. nooit eenen voet op het Oostersch grondgebied gezet heeft. Onze *orthodoxen* zullen niettemin blijven gelooven, op een zoo afdoend gezag, dat het wezenlijk Keizer Nicolaas is, die den Paus gemaakt heeft even als een *fanantische drogman* de patriarchen van Konstantinopel maakt en breekt. Is het niet be-

droevend, vernederend zou ik haast zeggen, voor de menschelijke rede, dat eene vrije en catholijke stem zich niet in 's lands drukpers kan laten hooren?

Te Smyrna is het eerste nummer uitgekomen van een Hebreuwsch dagblad, ten titel voerende: *de Poorten van het Oosten.* Hetzelve nog niet ontvangen hebbende, kunnen wij nog niets zeggen, over den geest en strekkingen van dit nieuwe voortbrengsel der inlandsche pers; elk geslacht begint de noodzakelijkheid in te zien van een openbaar orgaan van deszelfs opinie te hebben. Wij willen hier slechts aanmerken dat de joden, die in de turksche Staten tot den laagsten trap van vernedering en ellende afgedaald zijn, sedert eenige jaren eene opmerkenswaardige en ongekende overhelling naar de christelijke denkbeelden aan den dag leggen. Vele jonge joden vooral tegen de vooroordeelen der kaste af, en naauwelijks kennen zij de eerste gronden der christelijke leer, of zij gevoelen zich bevig getrokken naar de godsdienst van den waren Messias, door hunne profeten begroet en belofde. Velen hebben den moed, om het doopsel te vragen; maar de hebr. joden zouden nog veel menigvuldiger zijn indien de handhaving der russische wet tegen het proselytisme, op een slinksche wijze in de verordeningen der locale politie ingestomkeld, hen niet in handen leverde van het onverdragzaam regtsgebied van den opperrabijn, geestelijk en burgerlijk opperhoofd der joodsche bevolking. Hetgeen dus aan het catholicisme ontbreekt om te wassen, zich uit te breiden en te bloesjen is een atmosfeer van vrijheid. (Univers.)

Advertentien

* * Eene JONGE, in alle opzichten zeer voldoende **M. I. N.**, biedt zich als **voornamig** aan. Informatien zijn te bekomen, franco bij de Genees-Heel- en Vroedmeester, G. DE BRUIJTE Druken.

STOOMBOOT - VAART

OP DE

MAAS.

ONDERNEMING

P. J. BERGER.

Dienst tusschen Venlo en Rotterdam.

De ijzeren STOOMBOOT **DE MAAS** van gereedschapten Maandag en Donderdag van VENLO naar ROTTERDAM, en elken Dingsdag en Vrijdag van ROTTERDAM naar VENLO vertrek 's morgens ten 4 ure.

* * Op Woensdag den 4 Maart 's morgens 4 ure, zal door het Ministerie van den Griffioen **HAFMANS** te Horst, op verzoek van zijn principalen te Meerlo in het Openbaar worden verkocht, **60 à 70 Slagen**

ZWARE EIKEN BOOMEN,

bekwaam tot BALKEN, PLANKEN en ander TIMMERHOUT. En des namiddags of onmiddellijk na dezen verkoop, te Blitterswijk

60 Slagen

ZWARE EIKEN BOOMEN,

dienstig tot MOLENWERK en alle ander gebruik.

De verzamelplaats is te Meerlo bij den Heer A. KELLENAERS, Burgemeester aldaar, bij wien men ook met geantwoordde brieven nadere inlichtingen omtrent dezen verkoop kan komen.

Graanmarkt

van **H. E. R. T. O. G. E. N. B. O. S. C. H.** Vrijdag en Zaterdag 13 en 14 Februarij. ROGGE 8,75 à 8,90. BOKKWEIT 8,50 à 8,65. HAYER 3,00 à 3,50. GORT HAYER niet aan.

Beurs van Amsterdam.

Zaterdag 14 Februarij ten vier ure. W. S. 2½ pCt. 61½, 61, 17. Nieuwe Cert. 3 pCt. Am. Synd. 3½ pCt. 90. Ardoins 510, p. st. 22, 1. Spanje 3 pCt. 33 1/2. Port. te Lond. 3 pCt. 61½. Mexik. 50. nada 24½, 24.

Ter Drukkerij van D. A. A. DE ROOY, te 's-Hertogenbosch.